

KK - karjääri ja kodumajandus valikaine ainekava

IX klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid:

Peamised teemad:

Karjäär

Kodumajandus

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane saavutab järgnevad pädevused:

- teadvustab oma huvisid, võimeid, oskusi ja arengukohti, mis võimaldavad teadvustada minapilti ning toetavad edasiõppimise ja/ või karjääriplaanide tegemist;
- arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, grupikäitumise, otsustamis- ja infotöötlemise oskusi;
- arendab soovi ja oskust endale eesmärgke seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- kujundab soovi, teadmisi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisva eluga toimetulekuks;
- tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õpib tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töösuhteid, töölepinguid, oma õigusi töötajana ja tööandjana;
- oskab peamisi majapidamistöid, teab enda kohustusi kodu omanikuna või üürijana sh eelarve planeerimist, teenuste kasutamist jmt;

Õppetegevus

Põhikooli III astmes on KK valikaine maht 35 tundi

Õppetegevuste korraldamisel lähtutakse õpilaste vajadustest ja eelnevatest teadmistest ja oskustest. Õppetegevuse kavandamisel lähtutakse kooli õppeaasta üldeesmärkidest ja põhiväärtustest ning visioonist. Õppetegevuses kasutatakse aktiivõppe meetodeid. Valikaines käsitletavaid teemasid lõimitakse ainetundides käsitletud teemadega nt ühiskonna- ja inimeseõpetusest, majanduse valikainest, kodundusest ja käsitööst, kirjandusest ja arendatakse õppekavas sätestatud üldpädevusi. Õppetegevuse korraldamisel lähtutakse põhimõttest, et peamiselt õpitakse kogemise kaudu, peamine rõhk on praktiliste ülesannete sooritamisel, isikliku kogemuse saavutamisel kaasates sealhulgas kooliväliseid eksperte, spetsialiste, asutusi ja külalisi.

Õppevahendid ja võimalused õppimiseks

Kõik õpilastele vajalikud õppevahendid tagab kool. Võimaldatakse kasutada teemakohast õppekirjandust kooli raamatukogust ja veebist. Õpperuumidena kasutatakse nii koolimaja kui kohalikke ettevõtteid ja teenusepakkujate ruume. Kasutatakse Töötukassa, Junior Achievement Eesti, Peaasi.ee, Rajaleidja/Innove jt usaldusväärseid teaduslikke materjale.

Võimalusi lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Karjääriõpetuse ja kodumajanduse (edaspidi KK) valikaine õpitulemused ja nende saavutamiseks rakendatavad õppemeetodid toetavad teiste üldpädevuste (väärtus-, sotsiaalne-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatika- ja ettevõtluspädevus) arengut ning lõimingut erinevate õppeainete ja läbivate teemadega. Sarnaste teemade käsitlemine mitmes õppeaines aitab õpilasel mõista ainete omavahelisi seoseid, luua õpitust tervikpilti, seostada õpitut igapäevaeluga, kogeda teoreetilise teadmise rakendamist praktikas ja väärtustada õppimist kui elukestvat protsessi. Ka õppekava läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“ õppesisus on palju kattuvusi karjääriõpetuse õppesisuga. Kõiki kooliastmeid hõlmava õppeprotsessi jooksul omandatud karjääri kujundamise alased teadmised ja 2. ja 3. kooliastmes omandatud kodunduse teadmised ja oskused on üheks eelduseks valikaine õpitulemuste saavutamiseks. Lõimingut toetab ka õppekeskkonna laiendamine väljapoole klassiruumi, koolisisesed ja -välised sündmused (nt koolikohvik), koostöö kooliväliste partneritega, õppemeetodid jne. Konkreetsed lõimingut toetavad tegevused kirjeldatakse kooli õppekavas.

Hindamine

Valikaine KK õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa ja kooli hindamisjuhendis kehtestatud õpilase tulemuste hindamise käsitlusest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangutega (arvestatud/mittearvestatud). Valikaine käigus ei hinnata õpilase hoiakuid ega väärtusi, vajaduse ja võimaluse korral antakse õpilasele nende kohta tagasisidet. Hindamisel väärtustatakse õpilaste isikupära ja toetatakse arengut. Õpilane peab olema hindamises aktiivne partner, kuna see toetab eneseanalüüsi oskuste kujunemist. Valikaine jooksul koostab õpilane personaalse digitaalse õpimapi, millesse kogub eneseanalüüsi, ettevõtete külastuse töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutsete või erialadega seotud materjalid. Õpimapis sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas individuaalselt või rühmatööna. Õpilastele tutvustatakse valikaine alguses, mida, millal ja mille alusel hinnatakse ning lepitakse õpilastega kokku digitaalse õpimapi loomine ja asukoht.

Hinnatakse:

- 1) praktilisi töid: CV koostamine; motivatsioonikiri, kandideerimise avaldus, essee; ettevõtte külastuse ja töövarjupäeva konspekt või kokkuvõte, eneseanalüüsi kokkuvõte, isiklik karjääriplaan (õpiplaan), kodumajanduse ülesannete vastutustundlikku ja osavõtlikku täitmist;
- 2) praktilise tegevuse mõtestamise ja eesmärgistamise oskust;
- 3) oskust asjakohast informatsiooni otsida, analüüsida ja esitleda;
- 4) loominguilisust, ratsionaalsust ja keskkonnateadlikkust;
- 5) teadlikkust peamistest karjääriotsust mõjutavatest teguritest;
- 6) iseseisva analüüsi oskust;
- 7) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelude, rühmatööde jt tegevuste käigus.

Õpitulemused ja õppesisu

Peateema karjäär jagatakse kolmeks suuremaks teemaks: enesetundmine, õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning planeerimine ja otsustamine.

1. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel **õpitulemused:**

Õpilane:

- 1) analüüsib enda isiksust;
- 2) eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega;
- 3) kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel.

Õppesisu: temperament ja iseloom. Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid. Isiksuseomadused: võimed, huvid ja oskused (üldoskused, erioskused). Minapilt ja enesehinnang. Mina kui grupi liige: grupikäitumine, grupiprotsessid.

2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel **õpitulemused:**

Õpilane:

- 1) teab tööturu hetkeolukorda, prognoose ja vajadusi;
- 2) teab kutseid ja ameteid;
- 3) oskab leida infot tööturu kohta, kohustusliku dokumentatsiooni kohta nt haiguslehe vormistamine jms sh eesti.ee lehelt;
- 4) teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.

Õppesisu: tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid (OSKA uuringust lähtuvalt), tööandjate ootused, töösuhteid reguleerivad õigusaktid, töölepingu vormid, töötaja õigused (sh töö- ja puhkeaeg, töövõimetus). Kutsed, ameti ja kutsestandardid ning seoste loomine kutsestandardi ja tööle kandideerimisdokumentide vahel. Haridustee: erialad, Eesti haridussüsteem, hariduse ja tööturu vahelised seosed.

3. Planeerimine ja otsustamine **õpitulemused:**

Õpilane:

- 1) teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel;
- 2) suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega;
- 3) omab teadmisi ja oskusi isikliku karjääriplaani koostamiseks;
- 4) saab aru oma vastutusest karjääri planeerimisel.

Õppesisu: karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamisraskused, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjäärinõustamine. Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, õpimotivatsioon, vastutus, kandideerimisdokumendid.

Kodumajanduse õpitulemused:

Õpilane:

- 1) teab, kuidas teha hoolduskoristust ja suurpuhastust, hooldada tekstiile;
- 2) mõistab toitumise ja toitude valmistamise põhialuseid ning oskab valmistada lihtsamaid toite eri sihtrühmadele;
- 3) on ettevõtlik, korraldab oma töid plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult;
- 4) käsitleb turvaliselt ja hooldab heaperemehelikult majapidamis- ning koristustöödel kasutatavaid masinaid ja seadmeid, hoiab korras oma töökoha;
- 5) juhindub oma töödes keskkonnanõuetest, tunneb ja korraldab oma tegevuses jäätmekäitlust, hindab tööga kaasnevat ohte ja riske ning võtab kasutusele abinõud nende maandamiseks
- 6) teab majapidamisega seotud kululiike ja teenusepakujate teenuseid, oskab planeerida oma eelarvet, teab finantsteenuseid ja -kululiike

Õppesisu: pesu sorteerimine, pesemine, triikimine, kappide sorteerimine, kodu koristamine: töövahendite ja töövõtetega tutvumine, praktiseerimine. Säästlik toidu planeerimine, kokkamine jääkidest, prügi sorteerimine, info otsimine sorteerimise nõuete kohta. Eelarve planeerimine: kommunaalkulud, toit, üür jm elamiskulud sh kindlustus. Teenuslepingud-internet, telefon, teleteenused (võimalusel teenusepakujate külastus). Kodu- ja väikelaen, kogumine (võimalusel külastada pank).